

Udbredelse. Det har man jo heller ikke savnet Blik for, hverken med Hensyn til den almindelige Litteratur eller særlig med Hensyn til den dramatiske, da man gav Eftertryksloven af 1857. Man opfattede jo Forfatteren som en ukyndig og uklog, barnlig Natur, som stod over for en snedig Boghandler eller Teaterleder. Man beskyttede ham ved at opstille en Præsumtion for, at det, han afstod, kun var en vis begrænset Side af hans Ret, men ikke den hele. Med Hensyn til Teaterforhold var jo Reglen den, at ifølge § 18 i Eftertryksloven af 1857 betød Forfatterens Overdragelse af sit Stykke til et Teater kun det, at det paagældende Teater fik Ret til at opføre Stykket, men det berøvede ikke Forfatteren Ret til at lade det opføre andetsteds, og under alle Omstændigheder gives der Forfatteren Ret til at lade Stykket opføre andetsteds, naar det i 5 paa hinanden følgende Aar ikke har været opført paa et Teater. Man har sikkert ikke alene tænkt paa Forfatteren i det Forhold, men sikkert ogsaa paa det kunstinteresserede Publikum. Man har raisonneret som saa, at hvor en Forfatter har været saa urimelig ubetænksom at overdrage sin Ret helt og holden til et Teater, bliver det jo umuligt at faa det paagældende Stykke at se, saa kan Teatret lukke det inde, selv om det ikke selv vil spille det. Men der har sikkert været en Uklarhed til Stede, som først blev opklaret, da Sagen blev bragt ind for Retten. Man har maaske i 1857 tænkt sig, at man gav en præceptiv Bestemmelse, en Bestemmelse, som udelukkede Forfatteren fra at overdrage sin Ret paa anden Maade, end Loven angiver. Men det viste sig, hvad der ogsaa er fuldstændig rigtigt, at en saadan præceptiv Bestemmelse var Lovbestemmelsen ikke; det var en deklatorisk Bestemmelse, som Forfatteren selv kan afvige fra, og det kan vel heller ikke være andet. Jeg skal tilføje, at for mit eget Vedkommende er jeg ikke saa bange for at sætte Forfatteren under Formynderskab i saa Henseende. Jeg tror sikkert ikke, at der vil være stor Nytte ved at give ham den videregaaende Ret, og navnlig at, tror jeg, Publikum vil være vel tjent med, at han ikke faar den. Vi have jo ikke dristet os til at gaa saa langt. Vi have kun dristet os til at nedsætte de 5 Aar til 3. — Af de tre forbigaaende Forhold, jeg hentydede til, skal jeg først nævne Privilegierne. Det forbavsende mig noget at høre det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) sige, at efter hans Me-

ning vare Privilegierne ogsaa nu en Hindring for Gennemførelsen af Teaterfrihed. Det kan jeg ikke forstaa. Jeg tror, at naar man ved Loven af 12te April 1889 gav Privilegiejerne en saadan Mindelse om, at deres Retsstilling vilde blive underkastet ny Prøvelse, og at det under alle Omstændigheder blev sagt til Justitsministeren, at han ikke maatte give Privilegier, som strakte sig ud over Aar 1900, saa maa de gode Herrer, som have Privilegium, være fuldstændig klare over, at det ikke er Apotekerprivilegier, de sidde inde med; det er en Ret til at drive Teater, som de maa være overordentlig glade ved at de nyde, idet de der have en Ret fremfor alle deres Medborgere. Men det, at de i en lang Aarrække have nydt et Privilegium, kan ikke give dem nogen som helst Adkomst til at beholde det i Fremtiden. Det var maaske anderledes før 1889; den Gang kunde der med nogen Føje, skønt jeg ikke kan erkende Berettigelsen deraf, siges, som den daværende Justitsminister sagde, at disse Privilegier have en økonomisk Værdi, som man ikke saadan uden videre kunde berøve Privilegiehaverne. Nu forekommer det mig, at Stillingen er bleven en anden efter den offentlige Diskussion, som blev ført i 1889, hvorefter Spørgsmaalet ikke senere er kommet til Ro. Det andet Forhold, som i 1889 hindrede en rationel Ordning, var det kongelige Teaters Monopol. Derom sagde det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds det fornødne, og jeg skal ikke komme tilbage hertil. Jeg skal kun slaa fast, at Monopolet blev fuldstændig ophævet ved Loven af 12te April 1889, ikke blot med de tørre Ord, men igennem den praktiske Konsekvens, der droges, at nemlig de tidligere Privilegiehavere have Lov til at opføre alle Slags Stykker uden nogen væsentlig Begrænsning, saaledes at det kongelige Teaters hidtilværende Monopol ikke skulde være dem til Hinder derfor. Der var jo to smaa Indskrænkninger tilbage, af hvilke den ene var den, at de ikke maatte opføre udenlandsk Opera i Vinterhalvaaret. Efter hvad jeg før sagde, vil jeg særlig anse det for lidet heldigt at bevare denne Bestemmelse. Den anden Indskrænkning var den, at Privatteatrene ikke maatte tilegne sig Stykker paa en Maade, som hindrede det kongelige Teater fra at blive raadig over sine Stykker. Ærede Medlemmer, som have nogen Hukommelse for den Slags smaa Ting, vil huske, at det var en sær lille Skrue hos afdøde Kammerherre Fallesen,